

AARHUS
UNIVERSITET
INSTITUT FOR STATSKUNDSKAB

Sundhedsprofessionernes motivation

Mellem professionalisme, incitamenter og Public Service Motivation

Lotte Bøgh Andersen & Mads Leth Jacobsen

Disposition

- › Generelt om motivationstyperne
- › Incitamenter og regulering (ekstrinsisk motivation)
- › Professionalisme
- › Public Service motivation
- › Samspillet mellem normer, økonomi og public service motivation
- › Konklusion
- › Diskussion

MOTIVATIONSTYPER

Centrale begreber

- › Motivation som den potentielle energi, en person er villig til at lægge bag opnåelsen af et givent mål.
- › Hvad er målet:
  - › At gavne sig selv (incitament) eller undgå straf (regulering): Ekstrinsisk motivation
  - › At nyde opgaven i selv: Intrinsisk/indre motivation
  - › At leve op til professionens standarder: Professionel motivation
  - › At gøre godt for andre eller samfundet: Public service motivation

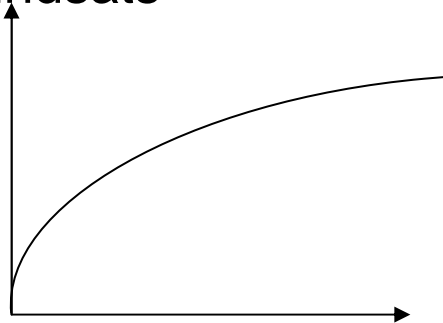
INCITAMENTER OG REGULERING

Indsatsafhængig løn: Hvorfor?

1. Den forsimplede neoklassiske forestilling
Arbejdsindsats

Grad af indsatsafhængig aflønning

2. 'Retfærdighed'

Indsatsafhængig aflønning: Hvorfor ikke? (1)

- › Økonomiske argumenter
  - › Organisatoriske versus individuelle incitament
  - › "Team production"
  - › Ringe målbarhed af resultater
  - › Ringe målbarhed af medarbejders indsats
  - › Indsats har lille betydning for resultatet

Indsatsafhængig aflønning: Hvorfor ikke? (2)

- › Psykologiske argumenter
  - › Bekymring for u hensigtsmæssige virkninger på medarbejdernes indre motivation (dvs. glæden ved arbejdet i sig selv)

- › Politologiske argumenter
  - › Troværdighed af incitament i et politisk system
  - › Modstand fra stærke faglige organisationer
  - › Modstand fra medarbejderne
  - › Virker incitament overhovedet for medarbejdere med høj grad af professionalisme?

Regulering: Hvorfor/hvorfor ikke?

- › Som incitament, bare negative sanktioner
- › Men opleves normalt mere kontrollerende, derfor større risiko for crowding out

- › Typer af regulering
- › Regulering på sygehusene: Omfang og udvikling

AARHUS
UNIVERSITET
INSTITUT FOR STATSKUNDSKAB

PROFESSIONALISME

Professions sociologien

- › **Neoweberiansk retning: Magt, penge og status**
- › **Funktionalistisk retning: Samfundsgavnlig gavnlig, normer**
- › **Mit argument ml. ekstremene**
  - › Opgaver, der kræver specialiseret, teoretisk viden
  - › Informationsasymmetri + konsekvenser v. svigt
  - › Professionalismekontrakt: Professionel status/gode ydelser (tillid)
  - › Professionelle normer, som faggruppe sanktionerer

Definitioner

- › **Professionalisme: Omfanget af teoretisk, specialiseret viden samt eksistensen af faste professionelle normer**
- › **Professionel status: Graden af offentlighedens *anerkendelse* af faggruppens teoretiske, specialiserede viden samt af dens faste professionelle normer**

	Høj professionel status	Lav professionel status
Høj grad af professionalisme		
Lav grad af professionalisme		

	Uddannelseslængde i år	
Hospitalslæge*	.....(7,7)	...5
Jordemoder	.....(7,2)	..3,5
Arkitekt	.....(7,1)	...5
Tandlæge	.....(7,1)	...5
Civilingeniør	.....(7,1)	...5
Programmør /		
Systemudvikler***	....(6,8)	..2-5
Psykolog	.....(6,6)	...5
IT-konsulent***	.....(6,5)	..0-5
Revisor	.....(6,4)	...5
Akademisk fuldmægtig		
i det offentlige	.....(6,3)	...5
Filmfotograf/		
Tv-fotograf**	.....(6,1)	..4-5
Journalist	.....(6,1)	..4-5
Officer i forsvaret	....(5,8)	...5
Sygeplejerske	.....(5,7)	..3,5
Fotograf**	.....(5,7)	...4
HR-konsulent /		
Personalemedarbejder	..(5,7)	..2-5
Gymnasielærer****	....(5,5)	...5
Grafiker/		
Grafisk designer**	....(5,5)	..3-5

Fysioterapeut	.....(5,4)	..3,5
Informations- /Kommunikations		
medarbejder	.....(5,3)	..4-5
Handelsskolelærer	....(5,3)	..4-5
Lærer på teknisk skole	..(4,8)	...4
Folkeskolelærer	.....(4,6)	...4
Bibliotekar	.....(4,5)	..3-5
Socialrådgiver	.....(4,4)	..3,5
Pædagog	.....(4,1)	..3,5

* I denne undersøgelse skelnes ikke mellem yngre læger med en femårig kandidatuddannelse og speciallæger med en længere uddannelse.

** Kan også være faglærte.

*** IT-konsulenter, programmører og systemudvikleres uddannelse kan være selv lærte, faglærte og akademisk uddannede.

**** Akademikere skal have gennemført en toårig uddannelsesstilling, før de kan kalde sig gymnasielære.

Kilde Analyse Danmark og Ugebrevet A4.

Analyse Danmark har spurgt et repræsentativt udsnit på 2155 vælgere "Hvordan vil du vurdere prestigen for følgende stillinger i Danmark?" De adspurgte har givet hver enkelt stilling en karakter fra 0-10, hvor 0=slet ingen prestige og 10=meget høj prestige. Undersøgelsen er udformet som et elektronisk spørgeskema i tidsrummet 1. til 8. august 2006 (A4 2/10-2006 nr. 33

PUBLIC SERVICE MOTIVATION

Individens orientering mod at levere service til folk med det formål at gøre det godt for andre og for samfundet (Perry/Hondeghem)

Public service motivation

Et opgør med, at producenter af 'offentlig service' alene er motiveret af egennytte

Fra sektorfokus tidligt i 90'erne:
'an individual's predisposition to respond to motives grounded primarily or uniquely in public institutions and organizations' (Perry & Wise, 1990: 368).

Til servicefokus nu:
'a individual's orientation to delivering service to people with the purpose of doing good for others and society' (Hondegghem and Perry, 2009: 6).

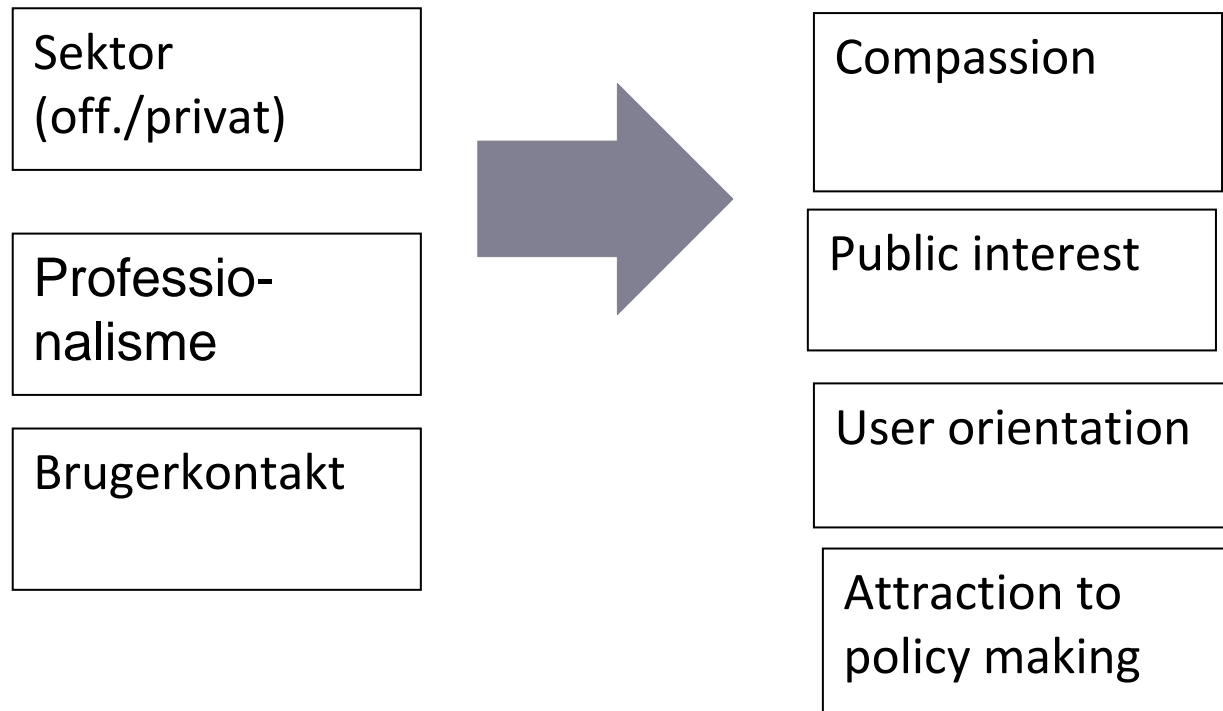
Public service motivation dimensioner

Public Interest PSM	Motivation for at tjene samfundet (den generaliserede anden)
Compassion PSM	Følelsesmæssigt baseret motivation for at gøre det godt for andre eller samfundet
Policy Making PSM	Motivation for at forbedre de politiske beslutninger (og derved gøre det bedre for andre eller samfundet)
User orientation PSM	Motivation for at hjælpe den specifikke anden

Hvad påvirker dimensionerne af public service motivation?

AARHUS
UNIVERSITET
INSTITUT FOR STATSKUNDSKAB

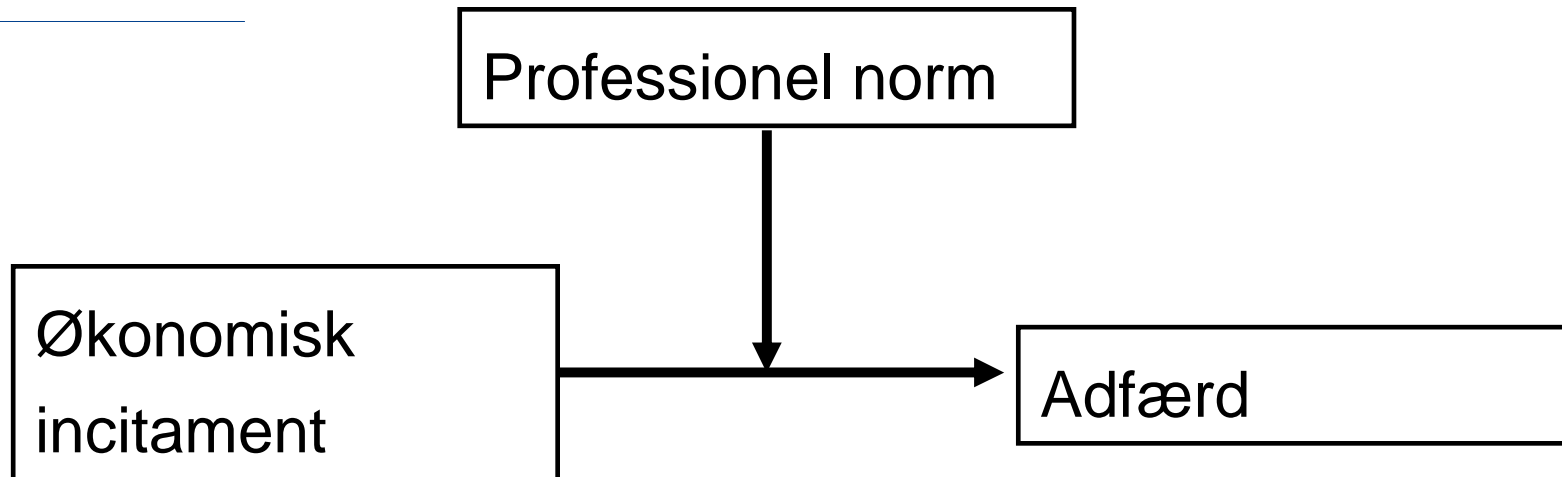

SAMSPILLET MELLEM NORMER, ØKONOMI OG PUBLIC SERVICE MOTIVATION

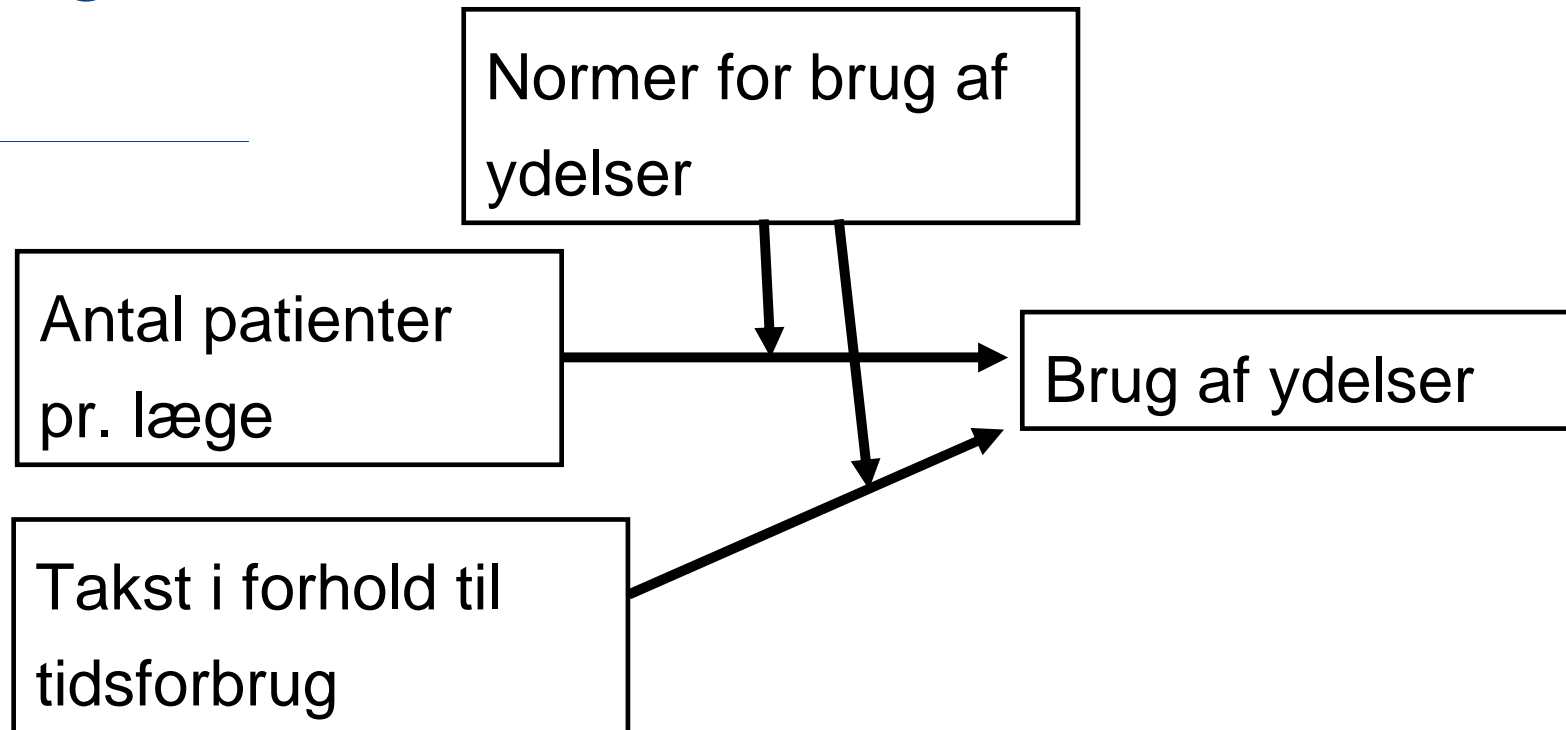

Forventningen til samspil ml. normer og økonomi

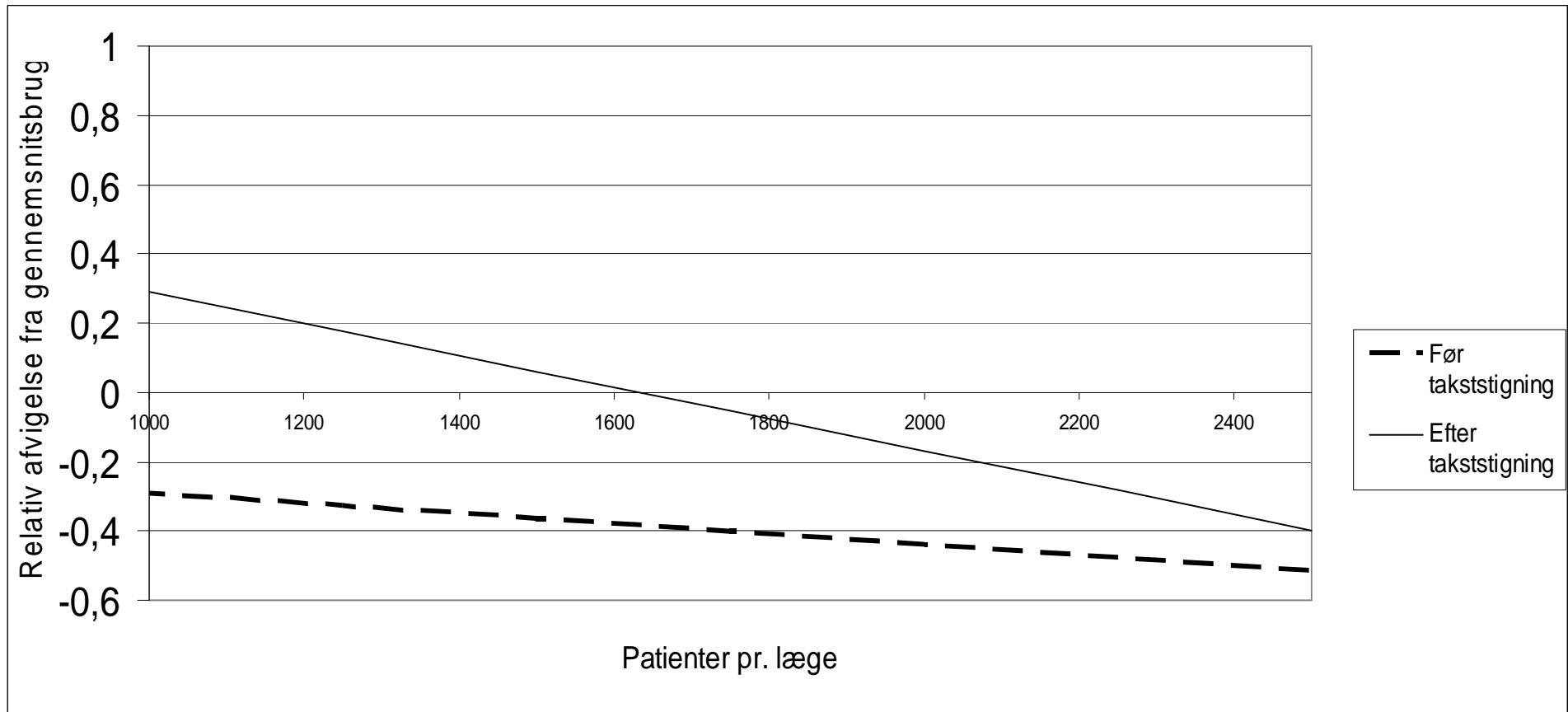

Forskningseksempel 1: Praktiserende læger

Figur 1: Sammenhængen ml. antal patienter pr. læge og brugen af samtaleterapi (afvigelser fra gennemsnit, kontrolleret for diverse socioøkonomiske faktorer). 1997-2006.

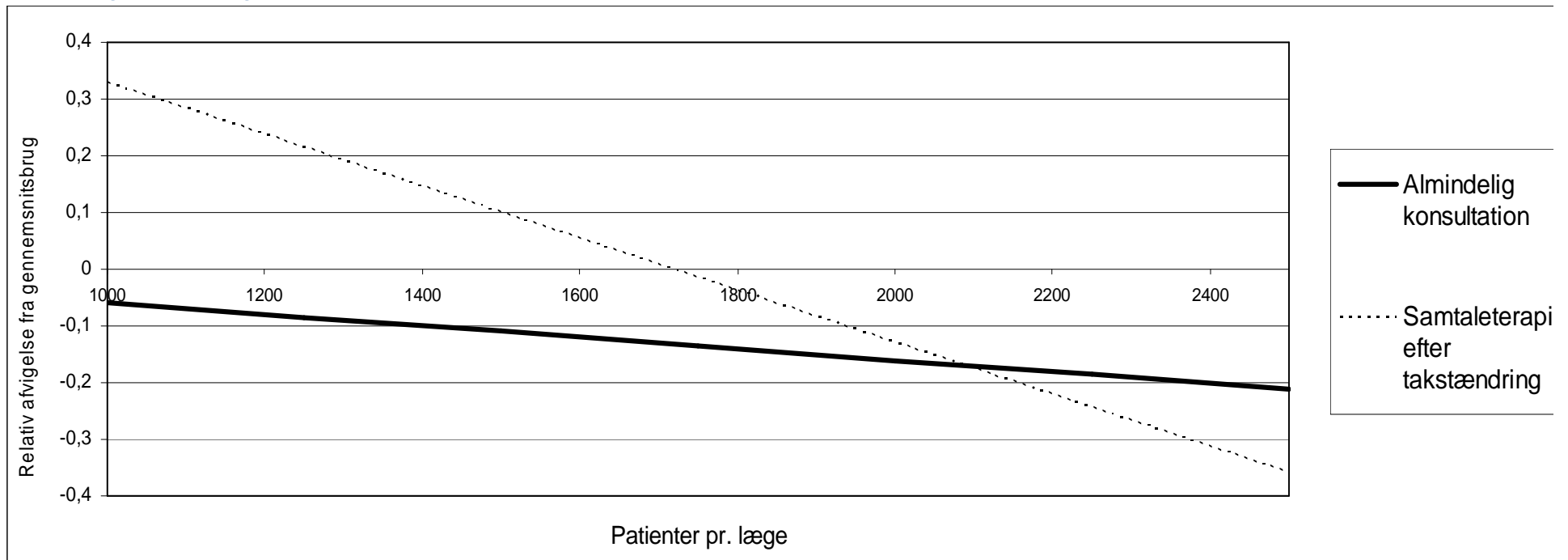
Kilde: Lotte Bøgh Andersen & Søren Serritzlew (2008) *Economic incentives and professional norms. Which services do general practitioners induce demand for?*

Paper præsenteret på NOPSA konferencen i Tromsø 6-9. august 2008.

Figur 2: Sammenhængen ml. antal patienter pr. læge og brugen af samtaleterapi og almindelig konsultation (afvigelser fra gennemsnit, kontrolleret for diverse socioøkonomiske faktorer). 1997-2006.

Kilde: Lotte Bøgh Andersen & Søren Serritzlew (2008) *Economic incentives and professional norms. Which services do general practitioners induce demand for?*
Paper præsenteret på NOPSA konferencen i Tromsø 6-9. august 2008.

Forskningseksempel 2: Private og offentlige ortopædkirurger

- › Projekt med Lotte Bøgh Andersen og Mads Leth
- › Faggruppe med meget høj grad af professionalisme
- › Interviews med offentlige, deltidsprivate og private ortopædkirurger
- › Incitamenter?
- › Patientselektion?
- › Forskelle i kliniske procedurer?
- › Forskelle i klinisk outcome?
- › Patienttilfredshed?

Forskningseksempel 3: Danske fysioterapeuter

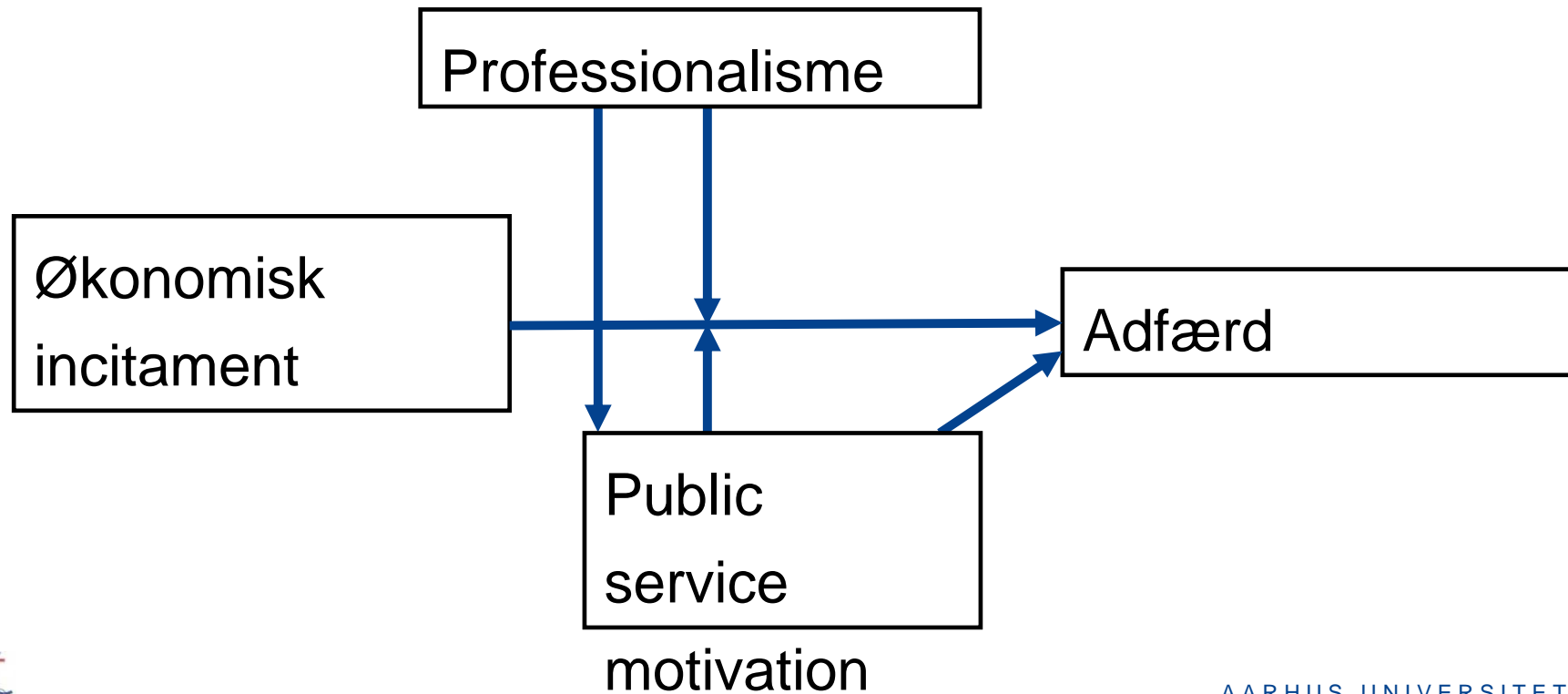

- › Projekt med Lotte Bøgh Andersen, Thomas Pallesen, Søren Serritzlew og Lene Holm Pedersen fra AKF
- › Faggruppe med medium til høj grad af professionalisme
- › Selvstændige, privatansatte og offentligt ansatte
- › Henvisning fra læger => offentligt tilskud

Forventningen

Design

- › Register data fra sygesikrings- og yderregisteret, N=542 fysioterapeuter
- › Spørgeskema til alle danske fysioterapeuter med valid e-mail (ca. 6000 dvs. 75 % af alle). Svarprocent 65%
- › 17 kvalitative interviews

- › Variationen mellem ydelser til vederlagsfrie patienter (handicappede) og almindelige patienter udnyttes til at teste samspil ml. incitament og public service motivation for denne professionaliserede faggruppe

Vederlagsfrie og alm. patienter

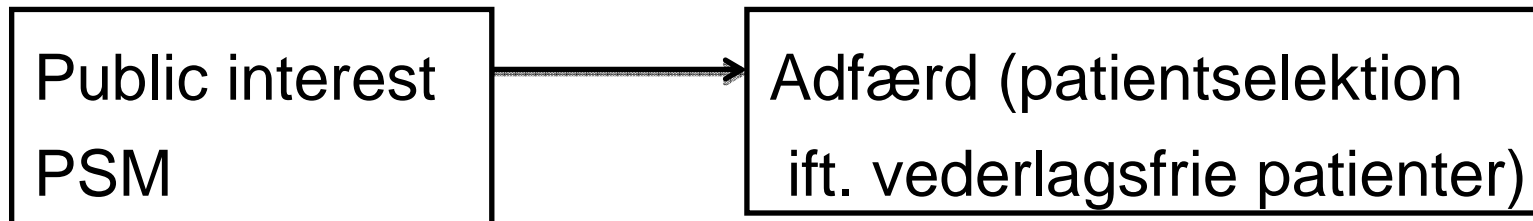
- › "[vederlagsfrie patienter er] det, vi kalder tungere patienter. Det vil sige ikke så selvhjulpne patienter. De kræver mere – mandskab, flere ressourcer og mere tid typisk end den – altså fuldstændig selvhjulpne patient, der er hurtigt ud og ind ad døren og klarer sig selv med påklædning og afklædning og så videre ikke. Så det er en helt anden opgave, men – det er gynger og karruseller"
- › Interview med formand for Danske Fysioterapeuter.

- › Bemærk: Taksterne til fysioterapeuterne for ens behandlinger er de samme eller oven i købet (i perioden 2002 til 2005) mindre for de vederlagsfrie patienter
- › Brugerbetaling: Ingen for vederlagsfri, 39,3% for alm. patienter.

Resultat:

- › Fysioterapeuter med høj score på underdimensionen 'public interest' af Public Service Motivation har en systematisk højere andel af vederlagsfrie patienter.

Share of disabled patients	Model 4	Model 5	Model 6	Model 7
Public interest	0.001 ** (0.015)	0.001** (0.003)	0.001** (0.007)	0.001** (0.005)
Attraction to policy making	0.000 (0.154)	0.000 (0.488)	0.000 (0.470)	0.000 (0.595)
Compassion	0.001 ** (0.020)	0.000 (0.746)	0.000 (0.641)	0.000 (0.647)
Gender (male=1)		-0.027** (0.005)	-0.031** (0.003)	-0.031** (0.003)
Age		0.000 (0.705)	0.000 (0.793)	0.000 (0.749)
Public sector experience		-0.005 (0.649)	-0.007 (0.518)	-0.008 (0.453)
No clinic		0.543*** (0.000)	0.540*** (0.000)	0.555*** (0.000)
Part time		0.000 (0.975)	0.002 (0.850)	0.001 (0.919)
Renter		0.028** (0.009)	0.026* (0.017)	0.030** (0.007)
Share of female patients			-0.025 (0.518)	-0.030 (0.445)
Average age of patients			0.000 (0.494)	0.000 (0.757)
Urbanization municipality				-0.001 (0.099)
Constant		0.077*	0.073	0.144*
R ²	0.028	0.472	0.475	0.473
N	542	521	518	506

Konklusion og diskussion

- › Hvornår virker incitamenter?
- › Hvornår virker de ikke?
- › Hvornår har de perverse effekter og virker direkte imod hensigten?

- › Samspillet med professionelle normer

- › Samspil mellem professionalismisme, incitamenter og public service motivation

Links

- › **Økonomiske incitamentener i den danske offentlige sektor**
www.okinos.dk

- › **Public Service Motivation: Concepts, Causes and Consequences**
- › <http://www.akf.dk/psm/>

- › **Øvrig kontaktinformation:**
  - › lotte@ps.au.dk
  - › www.ps.au.dk/lotte

Brugerorientering

Hensynet til den enkelte borger er altid vigtigere end hensyn til formelle regler.

Det giver mig energi at vide, at jeg har gjort det godt for borgeren.

Hvis borgeren er tilfreds – så er opgaven løst.

Compassion

Jeg bliver følelsesmæssigt berørt, når jeg ser mennesker i nød.

For mig er hensyntagen til andres velfærd en af de vigtigste værdier.

Jeg har meget lidt tilovers for folk med problemer, hvis de ikke selv gør noget for at løse dem.

Daglige begivenheder minder mig ofte om, hvor afhængige vi er af hinanden.

Self-sacrifice

Det meste af det, jeg foretager mig, er motiveret af hensyn, der rækker ud over mig selv.

Det er vigtigere for mig at gøre en forskel i forhold til samfundet end at opnå personlig vinding.

Jeg føler, at man skal bidrage med mere til samfundet, end man modtager.

Jeg er klar til at bringe meget store ofre for samfundets skyld.

Mennesker som mig er klar til at risikere store personlige tab for at kunne hjælpe andre.

Jeg sætter samfundsmæssige forpligtigelser over hensynet til mig selv.

Det er vigtigere for mig at klare mig godt økonomisk end at gøre gode gerninger.

Attraction to policy making

Jeg forbinder generelt politik med noget positivt.

Jeg bryder mig ikke om politiske studehandler.

Jeg har ikke særligt høje tanker om politikere.

Public Interest

Jeg føler, at jeg bidrager til samfundet.

Det er meget vigtigt for mig, at de offentlige ydelser er i orden.

Jeg så helst, at offentligt ansatte gør det, der er bedst for hele samfundet, selvom det skulle gå ud over mine egne interesser.

